

УДК 657

DOI: <https://doi.org/10.31651/2076-5843-2021-3-90-102>

ЛАВРОВА-МАНЗЕНКО Олена Олексіївна

кандидат економічних наук, доцент,
Черкаський національний університет
імені Богдана Хмельницького,
м. Черкаси, Україна

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-1320-6940>
elenalavrova.el@gmail.com

АНДРУСЯК Василь Миколайович

кандидат економічних наук, доцент,
Черкаський національний університет
імені Богдана Хмельницького,
м. Черкаси, Україна

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-3477-7515>
andrysak@vu.cdu.edu.ua

РОЛЬ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ

Статтю присвячено з'ясуванню сутності та встановленню ролі фінансової звітності в процесі управління підприємством. Метою статті є встановлення необхідного змісту та особливостей фінансової звітності, котрі б дали змогу в повному обсязі задовольняти потреби управлінського персоналу, залишаючись при цьому економічною, зрозумілою і достатньою за змістом. Досліджено основні підходи до визначення фінансової звітності, що в результаті дозволило визначити її як сукупність показників, що являють собою узагальнені облікові дані у тій формі, котра цілком задовольняє інформаційні потреби її користувачів в процесі управління господарською діяльністю. В процесі дослідження складу фінансової звітності виокремлено її види, а в результаті – їх роль в менеджменті підприємства. Наведено власне бачення сутності якісної облікової інформації та її основних характеристик, що можуть слугувати змістовими орієнтирами при складанні описових, нефінансових текстових частин фінансової звітності. Такий підхід дозволяє сформувати фінансову звітність з позиції презентації власного бізнесу з найкращого боку, але із дотриманням принципів і вимог нормативно-правового забезпечення. У статті обґрунтовано, що фінансова звітність з позицій менеджменту – це сукупність показників, що являють собою узагальнені облікові дані у тій формі, котра цілком задовольняє інформаційні потреби її користувачів в процесі управління господарською діяльністю. Доведено, що якість облікової інформації охоплює її аналітичне наповнення, своєчасність та суттєвість, а також відповідність тим характеристикам, що визначені на рівні нормативного регулювання та внутрішніми запитами керівництва. Відповідно, система формування фінансової звітності, як інструменту менеджменту охоплює організацію роботи не лише підрозділу бухгалтерського обліку, а й усієї організації, що дозволяє задовольняти потреби суб'єктів управління. Якість облікової інформації є фундаментальною передумовою побудови і функціонування ефективної системи управління, адже саме дані бухгалтерського обліку є підґрунтям оцінки сучасного фінансово-майнового стану підприємства, динаміки та тенденції зміни певних параметричних показників.

Ключові слова: звітність, контроль, міжнародні стандарти, облікова інформація, управління, якість даних.

Постановка проблеми. Будь-яке управлінське рішення ґрунтується на основі отриманої інформації. Управлінський персонал збирає інформацію із зовнішнього середовища шляхом аналізу відкритих джерел, узагальнених статистичних даних, проводячи власні спостереження та дослідження тощо. Внутрішня інформація отримується в процесі обробки первинних документів, узагальнення чи групування інформації, формування необхідних звітів. Аналізуючи та узагальнюючи отриману інформацію, керівники різних ланок визначають майбутні варіанти розвитку тих чи інших виробничих ситуацій, прогнозують тренди та динаміку, формують відповідні тактичні чи стратегічні кроки з розвитку бізнесу. Отже, зібрана, узагальнена та

опрацьована інформація є основою процесу управління. Тобто, робота системи бухгалтерського обліку направлена на реалізацію функцій системи управління.

Відповідно, постає потреба у дослідженні сутності фінансової звітності як інструменту менеджменту, що й зумовлює актуальність дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання сутності, змісту фінансової звітності, умов та порядку застосування міжнародних стандартів досить часто досліджуються вітчизняними науковцями, зокрема Левицькою С., Бутинцем Ф., Палієм В., Сопком В., Пархоменком В. Закордонні науковці приділяють цьому питанню, як і загалом бухгалтерському обліку як науці, значно менше уваги, але варто відмітити праці Мерфі К., Брегга С., Роуза М., Алі М., Чжоу Л., Міцллера Л., Арала С., Уокера Д., Банджа С., Гоуела С., Картера Д., Шутера А. та інших, котрі присвячені економічному змісту фінансової звітності.

Не применшуючи здобутків теоретиків та практиків обліку, все ж варто відмітити, що звітність розглядають переважно як спосіб презентації підприємства, а от її роль в процесах управління залишається недооціненою.

Метою статті є встановлення необхідного змісту та особливостей фінансової звітності, котрі б дали змогу в повному обсязі задовольняти потреби управлінського персоналу, залишаючись при цьому економічною, зрозумілою і достатньою за змістом.

Для досягнення поставленої мети в статті поставлено та розв'язано такі завдання: 1) розкрити зміст та види звітності з позиції управління підприємством; 2) дослідити необхідний і достатній склад та зміст фінансової звітності; 3) встановити якісні характеристики сучасної звітності та облікової інформації; 4) визначити роль фінансової звітності в процесах менеджменту підприємства.

Викладення основного матеріалу дослідження. Для визначення сутності фінансової звітності як економічної категорії проаналізуємо наявні підходи в основах нормативного регулювання обліку в Україні та світі, а також у працях ключових вітчизняних теоретиків обліку та закордонних науковців (табл. 1).

Таблиця 1

Поняття звітності в економічній літературі та нормативно-правових актах

Джерело	Трактування (характеристика)
1	2
Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»	Фінансова звітність – бухгалтерська звітність, що містить інформацію про фінансове становище, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період [1]
Рада з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку	Фінансова звітність загального призначення («фінансова звітність») – це така звітність, яка має на меті задоволення потреб користувачів, які не можуть вимагати від суб'єкта господарювання скласти звітність згідно з їхніми інформаційними потребами [2]
Міністерство фінансів України (НП(с)БО 1)	Бухгалтерська звітність – звітність, що складається на підставі даних бухгалтерського обліку для задоволення потреб певних користувачів [3]
Кужельний М. В.	Фінансова звітність – це сукупність затверджених в установленому порядку звітних форм, які об'єднують комплекс систематизованих показників, що всебічно характеризують виробничу та фінансово-господарську діяльність підприємств за відповідний період [4]
Бутинець Ф. Ф.	Бухгалтерська звітність – сукупність показників обліку, відображених у формі визначених таблиць, які характеризують рух майна та фінансового стану підприємства, установи за звітний період [5]
Палій В. Ф.	Бухгалтерська звітність являє собою комплекс показників виконання планових завдань та результатів господарської діяльності за звітний період, отриманий у бухгалтерському та інших видах обліку [6]

Продовження таблиці 1

1	2
Сопко В. В., Пархоменко В. М.	Бухгалтерська звітність являє собою систему узагальнених показників, які характеризують підсумки господарсько-фінансової діяльності підприємства за минулий період (місяць, квартал, рік) [7]
Мерфі Кріс Б.	Фінансові звіти – це письмові записи, які характеризують підприємницьку діяльність та фінансові показники компанії [8]
Аналітичний хост	Фінансова звітність – це розкриття фінансових результатів та відповідної інформації керівництву та зовнішнім зацікавленим особам (наприклад, інвесторам, клієнтам, регуляторам) про те, як компанія здійснює свою діяльність протягом певного періоду часу [9]
Брег С.	Фінансова звітність – це спосіб оприлюднення фінансових результатів організації. Ця звітність є ключовим способом реалізації функцій контролю, яка може допомогти у вирішенні питань відносин з інвесторами в їх публічній частині [10]
Роуз М.	Фінансова звітність – це процес отримання даних, які розкривають фінансовий стан організації перед керівництвом, інвесторами та урядом [11]
Бізнес-словник Кембриджського університету	Фінансова звітність – це набір документів, які відображають фінансовий стан компанії на кінець певного періоду часу, включаючи, скільки прибутку чи збитку отримано [12]
Бізнес-словник інтернет-фінансів	Набір документів, які готуються зазвичай державними органами на кінець звітнього періоду. Вона, як правило, містить резюме даних бухгалтерського обліку за цей період, з фоновими нотатками, формами та іншою інформацією [12]

Джерело: складено авторами

Як видно з даних таблиці 1, у визначеннях, що сформульовані вітчизняними науковцями, акцент зроблено на комплексі показників, з яких формується звітність. Вітчизняні ж практики та теоретики обліку концентрують увагу на функції публічної демонстрації фінансово-майнового стану. Однак усі підходи визначають, що звітність – це усталений набір даних, що призначений для широкого кола користувачів.

Користувачами фінансової звітності є всі учасники ринку, фінансових відносин, господарювання, але потреби і способи використання інформації в них різні. В будь-якому випадку, саме інформація публічної фінансової звітності є основою більшості статистичних зрізів в економіці, аналітичних оглядів ринку, спеціалізованих прогнозів, які і використовуються при ідентифікації та плануванні власної позиції підприємства на ринку. В процесі управління менеджери підприємства використовують не лише власну облікову інформацію, а й дані інших учасників ринку, що й визначає різноманітність їх інформаційних потреб (рис. 1).

Із рисунку видно, що потреби користувачів дещо різняться, але переважно задовольняються одним комплексним пакетом фінансових показників. Звичайно, ступінь розкриття інформації у фінансовій звітності є достатньо високим, однак охоплює лише ті публічні дані, що не становлять комерційної, технологічної чи іншої таємниці.

Однак, в деяких випадках, наприклад, в частині контролю відносин з оплати праці на підприємстві, представленої облікової інформації недостатньо. Відповідно, для таких цілей існують інші види звітності, що не відносяться до фінансової, але ґрунтуються на тих самих джерелах формування показників: даних бухгалтерського, податкового, статистичного та кадрового обліку, котру можна вважати комбінованою звітністю (рис. 2).

Фінансова звітність підприємств України готується на підставі вимог національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку (П(с)БО) або міжнародних стандартів фінансової звітності (International Financial Reporting Standards (IFRS)). В світовій практиці також широко застосовуються норми загальноприйнятих принципів обліку США (Generally Accepted Accounting Principles (GAAP)).

Рис. 1. Інформаційні потреби користувачів фінансової звітності

Джерело: складено авторами

Варто відзначити, що основні положення означених стандартів переважно збігаються, що стало результатом тривалого процесу гармонізації їх змісту та співпраці Ради з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (International Accounting Standard Board (IASB)) та Комісії з цінних паперів і бірж США (SEC).

Ще донедавна два основних світових підходи до формування фінансової звітності мали принципову різницю: GAAP представляли собою набір основних принципів на підставі яких кожна країна розробляла власні бухгалтерські алгоритми і облікові процедури щодо кожного окремого блоку типових господарських операцій, на відміну від міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (застосування яких передувало МСФЗ), котрі описували лише загальні методики оцінок окремих активів та пасивів і умови їх визнання в обліку.

Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [1] визначає основні принципи бухгалтерського обліку та фінансової звітності, допускаючи при цьому застосування як фундаментальної основи і доповнення інших принципів, визначених міжнародними стандартами або національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, або національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку в державному секторі залежно від того, які з наведених стандартів застосовуються підприємством.

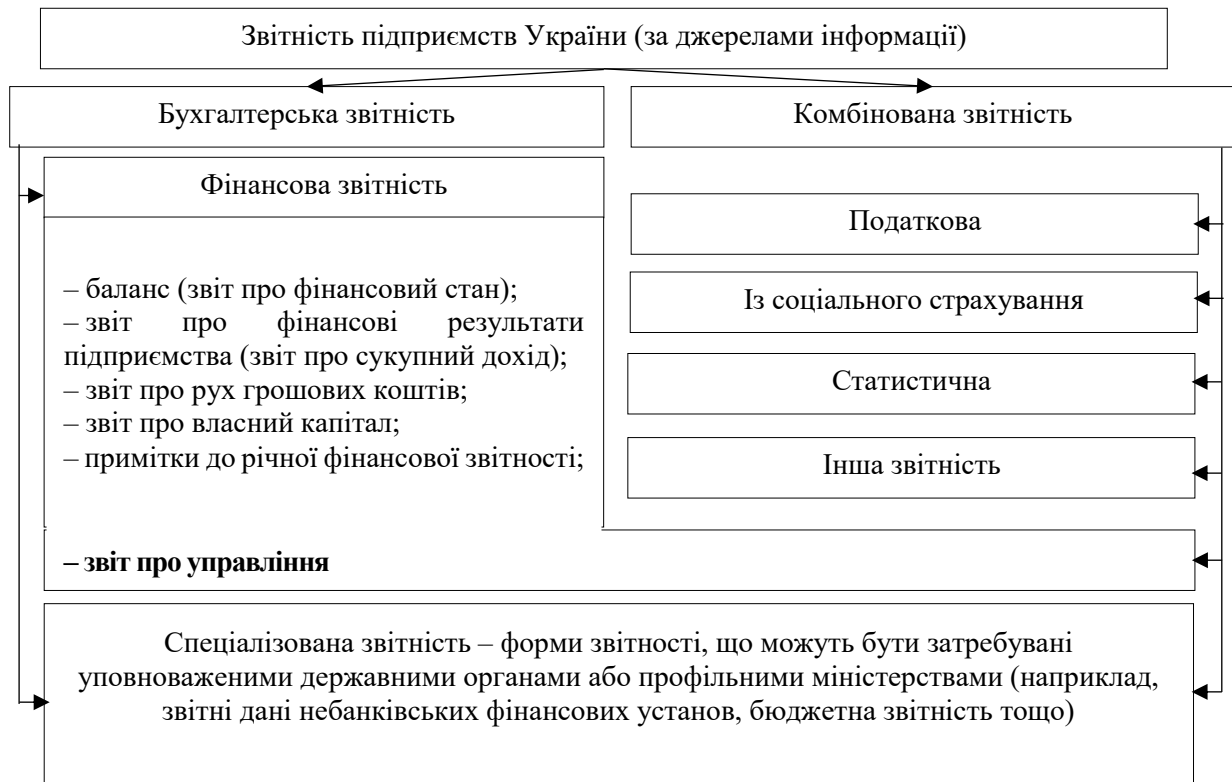

Рис. 2. Склад звітності підприємств України

Джерело: складено авторами

Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» передбачає більш детальний перелік принципів формування фінансової звітності підприємства. Безпосередньо в тексті МСБО 1 принципи підготовки фінансової звітності не виокремлені як поняття, проте викладені ґрунтовно, послідовно та доступно.

Незважаючи на спадковість національних стандартів бухгалтерського обліку щодо міжнародних, певні відмінності в зазначених фундаментальних основах все ж помітні (рис. 3).

Із наведеного порівняння видно, що Українські стандарти націлені більшою мірою на підготовку фінансової звітності, а міжнародні, на нашу думку, – на розкриття якісних характеристик та змістову наповненість фінансової звітності (рис. 4).

Таким чином, можна зробити висновок, що вимоги вітчизняних облікових стандартів завдяки своїй деталізованості та узгодженості здатні забезпечити високий рівень якості та достовірності облікової інформації, котра стане надійним підґрунтям процесу менеджменту підприємства.

Сутність фінансової звітності, що визначена через призму менеджменту відрізнятиметься від загальноприйнятих підходів зміщенням акценту із її змісту на призначення. Детально розглянувши підходи науковців, практиків та зміст облікових стандартів, пропонуємо під фінансовою звітністю розуміти сукупність показників, що являють собою узагальнені облікові дані у тій формі, котра цілком задовольняє інформаційні потреби її користувачів в процесі управління господарською діяльністю.

При цьому, варто відзначити, що інструментом менеджменту, як інформаційне джерело та підстава для прийняття управлінських рішень, виступають дані не лише фінансової звітності самого підприємства, а і суб'єктів зовнішнього середовища діяльності (рис. 5).

Система бухгалтерського обліку в Україні постійно розвивається та видозмінюється. Так, за підсумками 2018 року вітчизняні підприємства вперше подавали Звіт про управління. Даний звіт презентує не лише фінансову інформацію, а і нефінансову складову, зокрема опис ризиків та складнощів діяльності.

Рис. 3. Принципи підготовки фінансової звітності

Джерело: складено авторами

Даний звіт, на нашу думку, зможе створити передумови для наближення якості фінансової звітності в Україні до рівня закордонних партнерів.

Рис. 4. Якісні характеристики фінансової звітності

Джерело: складено авторами

Складаючи фінансову звітність та формуючи її публічний варіант, керівники великих підприємств Європи чи США працюють над повнотою, інформативністю та, навіть, дизайном видання. Фінансова звітність великих компаній виступає їх резюме, характеризує їх досягнення та здобутки, презентує всі аспекти діяльності та результати фінансового аналізу, на відміну від українських підприємств, котрі наводять лише цифрові дані, а описова частина, переважно

містить лише той необхідний мінімум інформації, що вимагається контролюючими органами. Відповідно, українські підприємці самостійно відмовляються від можливості презентувати власний бізнес з того боку, який був би вигідним та перспективним в системі подальшого формування економічних зв'язків.

Рис. 5. Роль фінансової звітності в процесі прийняття управлінських рішень

Джерело: складено авторами

При цьому варто зважати на особливості регулювання складу та форм звітності в Україні та його основні відмінності від міжнародної практики, котрі, багато в чому, і зумовлюють її обмежену управлінську функціональність навіть окремих форм звітності. З одного боку, наявність детального регламентування складу звітності та системи контролю за нею здатна створити передумови для забезпечення якості облікової інформації в системі управління підприємницькою діяльністю, з іншого – недостатня інформаційна свобода може обмежувати навіть конкурентоздатність українських підприємств на міжнародному рівні, оскільки саме фінансова звітність виступає своєрідною формою транснаціональної бізнес-комунікації та презентації підприємства.

Якість облікової інформації, на нашу думку, охоплює її аналітичне наповнення, своєчасність та суттєвість. Регулювання процесів та систем ведення бухгалтерського обліку на підприємстві виступає передумовою формування якісної облікової інформації, сутність якого не обмежується достовірністю та відповідністю вимогам законодавства. Отже, нормативно-правове забезпечення бухгалтерського обліку здатне виступити фундаментом розвитку інформаційних основ менеджменту на підприємстві.

Проте, якість облікової інформації досягається не лише завдяки її регламентуванню, а й шляхом постійного контролю процесів її формування. Тобто, контроль в обліку передбачає суцільний нагляд за процесами збору та фіксації облікових даних, а контроль за якістю облікової

інформації – передбачає перевірку відповідності кількісних або якісних характеристик облікової інформації або процесу, від якого залежить її якість, заданим вимогам.

Контроль якості облікової інформації направлений на забезпечення учасників процесу управління тою обліковою інформацією, що відповідає запитам менеджменту, при цьому, залишаючись повною і достатньою для контролюючих органів та інвесторів.

Вважаємо за доречне розглядати систему контролю якості показників фінансової звітності у двох площинах: внутрішнього регулювання та зовнішнього регулювання. Зовнішня система забезпечує єдність і загальність вимог до фінансової звітності, її зрозумілість для користувачів та порівнюваність показників різних підприємств та у різні періоди. Окрім самих нормативно-правових актів, дана підсистема охоплює і відповідні інституційні елементи: уповноважені та контролюючі державні органи, а також, частково, громадські та інші публічні організації.

Система формування фінансової звітності, як інструменту менеджменту охоплює організацію роботи не лише підрозділу бухгалтерського обліку, а і всієї організації в цілому, що дозволяє задовольняти потреби суб'єктів управління.

Відповідно, вважаємо за потрібне під системою внутрішнього контролю розуміти сукупність організаційних заходів, методик і процедур, які використовуються менеджментом підприємства в якості засобів для впорядкованого і ефективного ведення фінансово-господарської діяльності, забезпечення збереження активів, виявлення, виправлення і запобігання помилок і викривлення інформації, а також своєчасної підготовки якісної бухгалтерської (фінансової) звітності.

Отже, якість облікової інформації є фундаментальною передумовою побудови і функціонування ефективної системи управління, оскільки саме дані бухгалтерського обліку є підґрунтям оцінки сучасного фінансово-майнового стану підприємства, динаміки та тенденції зміни певних параметричних показників. Відповідно, раціональна та дієва система бухгалтерського обліку та внутрішнього аудиту є невід'ємними частинами сучасної системи менеджменту, а інформація, котра виникла в цій системі – його фундаментом.

Забезпечивши достатні передумови для якості облікової інформації, система менеджменту формує ряд характеристик та вимог до фінансової звітності, котрим вона повинна відповідати для цілей ефективного управління. Такі вимоги можуть обмежуватися нормами регуляторних актів, а можуть бути і значно ширшими (табл. 2).

Таблиця 2

Характеристики бухгалтерської звітності

Група ознак	Характеристики (за відповідними ознаками)	Значення характеристик
1	2	3
Щодо простору та часу	Послідовність	Постійне (із року в рік) застосування підприємством обраної облікової політики
	Безперервність	Оцінка активів та зобов'язань підприємства здійснюється, виходячи з припущення, що його діяльність триватиме й надалі
	Періодичність	Можливість поділу діяльності підприємства на певні періоди часу з метою складання фінансової звітності
	Обов'язковість	Складання звітності є обов'язковим для всіх без винятку суб'єктів господарювання
Щодо користувачів	Державна регламентація	Склад звітності, її форми, терміни подання тощо є сферою виключно державного регламентування (у визначених уповноваженими органами обсягах)
	Своєчасність	Оперативність подання облікової інформації в узагальненому вигляді для задоволення управлінських потреб та потреб зовнішніх користувачів
	Правдивість	Інформація має подаватися без жодних суттєвих зумисних чи випадкових викривлень

	Повнота висвітлення інформації	Фінансова звітність повинна містити всю інформацію про фактичні та потенційні наслідки господарських операцій і подій, здатних вплинути на рішення, що приймаються на її підставі
	Порівнюваність показників	Використання оптимальної методики розрахунку показників, що забезпечить можливість порівнювати їх у часі, конкурентному середовищі та в межах однієї форми
	Простота та зрозумілість	Структура й показники звітності мають бути доступними підготовленому користувачеві та не викликати додаткових питань
	Доступність і публічність	Деякі форми звітності є інформацією публічною та не становлять комерційної таємниці (відповідно, підлягають опублікуванню в спеціалізованих виданнях)
	Раціональність	Форми звітності мають бути логічно-структурованими
	Економічність	Витрати на складання звітності мають бути економічно обґрунтованими та не перевищувати раціональних меж і можливого зиску
	Неупередженість	На показниках звітності жодним чином не повинні відбитися особисті прогнози керівництва чи облікового персоналу щодо перспектив діяльності підприємства, структури його капіталу чи зобов'язань, результатів діяльності тощо
	Автономність	Кожне підприємство розглядається як юридична особа, відокремлена від її власників, у зв'язку з чим особисте майно та зобов'язання власників не повинні відображатися у фінансовій звітності підприємства
Щодо методики складання форм	Методологічна єдність розрахунку показників	Суб'єкт господарювання, згідно з вимогами чинного законодавства та обраної облікової політики, застосовує єдиний методологічний підхід до показників звітності
	Нарахування та відповідність доходів і витрат	Для визначення фінансового результату звітного періоду необхідно порівняти доходи звітного періоду з витратами, що були здійснені для отримання цих доходів. При цьому доходи і витрати відображаються в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності в момент їхнього виникнення, незалежно від дати надходження або сплати грошових коштів
	Превальювання змісту над формою	Операції обліковуються відповідно до їхнього змісту, а не лише виходячи з юридичної форми
	Історична (фактична) собівартість	Пріоритетною є оцінка активів підприємства, виходячи з витрат на їх виробництво та придбання
	Єдиний грошовий вимірник	Вимірювання та узагальнення всіх господарських операцій підприємства в його фінансовій звітності здійснюється в єдиній грошовій одиниці
	Обачність	Застосування в бухгалтерському обліку методів оцінки, які повинні запобігати заниженню оцінки зобов'язань і витрат та завищенню оцінки активів і доходів підприємства

Джерело: складено авторами на підставі [1-3, 15-16]

Наведений перелік характеристик не є вичерпним та містить основні, на наш погляд, параметри, котрим повинна відповідати фінансова звітність як інструмент ефективного менеджменту.

Висновки. В процесі дослідження встановлено, що з позиції менеджменту фінансову звітність можна визначити як сукупність показників, що являють собою узагальнені облікові дані у тій формі, котра цілком задовольняє інформаційні потреби її користувачів в процесі управління господарською діяльністю. Сукупність звітності підприємства не обмежується фінансовою та охоплює ще ряд комбінованих форм звітності, однак, саме фінансова звітність виступає фундаментальною основою формування інформаційного забезпечення менеджменту підприємства.

Користувачами фінансової звітності є всі учасники ринку, фінансових відносин, господарювання, але потреби і способи використання інформації в них різні. У будь-якому випадку, саме інформація публічної фінансової звітності є основою більшості статистичних зрізів в економіці, аналітичних оглядів ринку, спеціалізованих прогнозів, які і використовуються при ідентифікації та плануванні власної позиції підприємства на ринку. В процесі управління менеджери підприємства використовують не лише власну облікову інформацію, а і дані інших учасників ринку, що і визначає різноманітність їх інформаційних потреб, котрі детально проаналізовано у статті.

Українські стандарти обліку та звітності націлені більшою мірою на підготовку фінансової звітності, а міжнародні, на нашу думку, – на розкриття якісних характеристик та змістову наповненість фінансової звітності. До основних таких характеристик нами віднесено її повноту, достовірність, своєчасність, суттєвість, логічність тощо. Основним способом забезпечення якості облікової інформації є формування ефективної внутрішньої організації та контролю. Система формування фінансової звітності, як інструменту менеджменту охоплює організацію роботи не лише підрозділу бухгалтерського обліку, а і всієї організації в цілому, що дозволяє задовольняти потреби суб'єктів управління.

Фінансова звітність як інструмент менеджменту дозволяє проаналізувати власний фінансово-майновий стан, порівняти його з іншими учасниками ринку, охарактеризувати та обрати постачальників, оцінити надійність покупців тощо. Але головне – це сучасний спосіб правильно презентувати власне підприємство за умови розкриття всього інформаційного потенціалу фінансової звітності, включаючи текстові та описові її частини.

Список використаних джерел

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні. Закон України № 996 від 16.07.1999р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (Updated on: 16.11.2018).
2. Міжнародні стандарти фінансової звітності (IFRS, IFRS for SMEs, including IAS and IFRIC, IFR). URL: www.zakon.rada.gov.ua (Updated on: 12.03.2013).
3. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». Наказ Міністерства фінансів України №73 від 07.02.2013. URL: www.zakon.rada.gov.ua.
4. Кужельний М. В., Левицька С. О. Організація обліку: Підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 352 с.
5. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський облік у зарубіжних країнах. Навч. пос. для вищ. навч. закл. / Ф.Ф.Бутинець, Л.Л.Горецька. Житомир: ПП. «Рута», 2012. 544 с.
6. Палий В.Ф. Международные стандарты учета и финансовой отчетности. 3-е изд., испр. и доп. М.: 2007. 512 с.
7. Сопко В.В., Пархоменко В.М. Бухгалтерський облік у підприємницькій діяльності: монографія. К. : Техніка. 1993. 224 с.
8. Chris B. Murphy. Financial Statements. Investopedia. Retrived from URL: <https://www.investopedia.com/terms/f/financial-statements.asp> (Updated May 30, 2019).
9. Host Analytics. What Is Financial Reporting? URL: <https://hostanalytics.com/blog/what-is-financial-reporting/>
10. Bragg Steven. Financial reporting definition. Uploaded March 31, 2018. AccountingTools (Accounting CPE Courses & Books). URL: <https://www.accountingtools.com/articles/what-is-financial-reporting.html>
11. Rouse Margaret. What is financial reporting? Definition. TeachTarget of SearchERP. updated in July 2013. URL: <https://searcherp.techtargert.com/definition/financial-reporting>
12. Cambridge Business English Dictionary. URL: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/financial-report>

13. Business Dictionary of WebFinanceInc. URL: <http://www.businessdictionary.com/definition/financial-report.html>
14. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо заповнення форм фінансової звітності. Наказ Міністерства фінансів України від 28 березня 2013 р. № 433. URL: http://buhgalter911.com/Res/Zakoni/MetodRek/metod_fin_otch. (Updated on: 30.12.2013).
15. Directive2014/95/EU of the European Parliament and of the Council of 22 October 2014 amending Directive2013/34/EU as regards disclosure of non-financial and diversity information by certain large undertakings and groups. URL: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=OJ:L:2014:330:FULL&from=EN#L_2014330 EN.01000101.doc.
16. Abu-Serdaneh, J. (2018). Bank loan-loss accounts, income smoothing, capital management, signaling and procyclicality: Evidence from Jordan. *Journal of Financial Reporting and Accounting*, 16(4), 677-693. doi:10.1108/JFRA-06-2016-0041

References

1. On Accounting and Financial Reporting in Ukraine (1999): Law of Ukraine dated 16.07.1999, No. 996. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (Updated on: 16.11.2018).
2. International Financial Reporting Standards (IFRS, IFRS for SMEs, including IAS and IFRIC, IFR). URL: www.zakon.rada.gov.ua (Updated on: 12.03.2013).
3. On Approval of the National Position (Standard) of Accounting 1 "General Requirements for Financial Statements": Order of the Ministry of Finance of Ukraine dated February 7, 2013, No. 73. URL: www.zakon.rada.gov.ua.
4. Kuzhny MV, Levytska S.O. (2010). Organization of accounting: Textbook. Ukraine: Kiyv, Center for Educational Literature.
5. Butinets F., Goretska L. (2012). Accounting in foreign countries. Teaching Manual. Ukraine, Zhytomyr, PE "Ruta".
6. Paliy V.F. (2008). International Standards of Accounting and Financial Reporting: A Textbook. 3rd ed., Correction and add. Russia, Moscow: INFRA-M.
7. Sopko V.V., Parkhomenko V.M. (1993). Accounting in entrepreneurial activity: Production and practical edition. Ukraine: Kiyv : Technique.
8. Chris B. (2019). Murphy. Financial Statements. Investopedia. URL: <https://www.investopedia.com/terms/f/financial-statements.asp> (Updated May 30, 2019).
9. Host Analytics (2020). What Is Financial Reporting? URL: <https://hostanalytics.com/blog/what-is-financial-reporting/>
10. Bragg Steven (2018). Financial reporting definition. Uploaded March 31, 2018. AccountingTools (Accounting CPE Courses & Books). URL: <https://www.accountingtools.com/articles/what-is-financial-reporting.html>
11. Rouse Margaret (2013). What is financial reporting? Definition. TeachTarget of SearchERP. updated in July 2013. URL: <https://searcherp.techtarger.com/definition/financial-reporting>
12. Cambridge Business English Dictionary (2021). URL: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/financial-report>
13. Business Dictionary of WebFinanceInc (2021). URL: <http://www.businessdictionary.com/definition/financial-report.html>
14. On Approval of Methodical Recommendations for Filling in Forms of Financial Statements. Order of the Ministry of Finance of Ukraine dated March 28, 2013 № 433 URL: http://buhgalter911.com/Res/Zakoni/MetodRek/metod_fin_otch. (Updated on: 30.12.2013).
15. Directive2014/95/EU of the European Parliament and of the Council of 22 October 2014 amending Directive2013/34/EU as regards disclosure of non-financial and diversity information by certain large undertakings and groups. URL: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=OJ:L:2014:330:FULL&from=EN#L_2014330 EN.01000101.doc.
16. Abu-Serdaneh, J. (2018). Bank loan-loss accounts, income smoothing, capital management, signaling and procyclicality: Evidence from Jordan. *Journal of Financial Reporting and Accounting*, 16(4), 677-693. doi:10.1108/JFRA-06-2016-0041.

LAVROVA-MANZENKO Olena

PhD (Econ.), Associate Professor,
Bohdan Khmelnytsky National University of Cherkasy,
Cherkasy, Ukraine

ANDRUSYAK Vasyl

PhD (Econ.), Associate Professor,
Bohdan Khmelnytsky National University of Cherkasy,
Cherkasy, Ukraine

THE ROLE OF FINANCIAL REPORTS IN THE MANAGEMENT OF THE ENTERPRISE

Introduction. *Modern financial statements are a thorough description of the company, which characterizes not only its financial and property status, but also the risks and prospects, which allows you to form a comprehensive view of the market. Analyzing and summarizing the information obtained, managers at various levels identify future options for the development of certain production situations, forecast trends and dynamics, form appropriate tactical or strategic steps for business development. Thus, the collected, summarized and processed information is the basis of the management process. That is, the work of the accounting system is aimed at implementing the functions of the management system. The article is devoted to the study of the essence and establishment of the role of financial reporting in the process of enterprise management.*

Purpose. *The purpose of this article is to establish the necessary content and features of financial statements, which would allow to fully meet the needs of management staff, while remaining economical, clear and sufficient in content.*

Results. *The author explores the main approaches to the definition of financial statements, which as a result allowed to define it as a set of indicators that are generalized accounting data in a form that fully meets the information needs of its users in the process of business management. In the process of studying the composition of financial statements, its types are identified, and as a result - their role in the management of the enterprise.*

Originality. *The author presents his own vision of the essence of quality accounting information and its main characteristics that can serve as semantic guidelines in the preparation of descriptive, non-financial textual parts of financial statements. This approach allows you to generate financial statements from the standpoint of presenting your own business from the best side, but in compliance with the principles and requirements of regulatory support. The article substantiates that the financial statements from the standpoint of management is a set of indicators that are generalized accounting data in a form that fully meets the information needs of its users in the process of managing business activities. The authors proved that the quality of accounting information covers its analytical content, timeliness and materiality, as well as compliance with the characteristics defined at the level of regulation and internal requests of management. Accordingly, the system of financial reporting, as a management tool covers the organization of work not only of the accounting department, but also the organization as a whole, which allows to meet the needs of management entities. The quality of accounting information is a fundamental prerequisite for the construction and operation of an effective management system, because accounting data is the basis for assessing the current financial and property condition of the enterprise, the dynamics and trends of certain parametric indicators.*

Conclusion. *A rational and efficient system of accounting and internal audit are integral parts of the modern management system, and the information that emerged in this system - its foundation. Having provided sufficient prerequisites for the quality of accounting information, the management system forms a number of characteristics and requirements for financial reporting, which it must meet for the purposes of effective management.*

Keywords: *reporting, control, international standards, accounting information, management, data quality.*

*Одержано редакцією: 24.06.2021
Прийнято до публікації: 25.08.2021*